

Studentský podnikatelský inkubátor - Formy podnikání

Téma 1. Základní pojmy a instituty

- Kdo je to **podnikatel** (§2 odst. 2 obchodního zákoníku):
 - osoba zapsaná v obchodním rejstříku,
 - osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění,
 - osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních právních předpisů,
 - osoba, která provozuje zemědělskou výrobu a je zapsána do evidence podle zvláštního předpisu

- Co je to **podnikání** podle obchodního zákoníku?
 - soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku

- Co se podle obchodního zákoníku rozumí pod označením **podnik**?
 - soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání
 - podnik je věc hromadná

- **Obchodní firma:**
 - název, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku
 - *pravidla*

- **Jednání podnikatele:**
 - *kdo jedná za podnikatele*
 - *statutární orgán*
 - *prokura*

- **Obchodní rejstřík:**
 - veřejný seznam, do kterého se zapisují zákonem stanovené údaje týkající se podnikatelů
 - obchodní rejstřík je veden rejstříkovým soudem
 - *údaje zapisované do obchodního rejstříku*
 - *sbírka listin*

Téma 2: Organizačně právní formy podnikání

➤ **Podniky jednotlivce:**

Termínem „podniky jednotlivce“ jsou označovány podniky vlastněné jednotlivcem, tedy **podniky jedné fyzické osoby**. Nejčastěji jde v tomto případě o podnikání na základě živnostenského oprávnění¹, lze se však setkat i s fyzickými osobami podnikajícími podle zvláštního oprávnění (např. u advokátů²).

Výhody:

- volné disponování se ziskem
- zisk společnosti je zdaňován pouze daní z příjmů fyzických osob
- utajení obchodního tajemství

Nevýhody:

- neomezené ručení za závazky společnosti
- existence podniku je dále spojena s konkrétním vlastníkem
- limitovaná schopnost získání úvěru
- nedostatek příležitostí pro zaměstnance

➤ **Osobní společnosti:**

Za obchodní společnosti osobní povahy lze v souladu českým s obchodním zákoníkem³ označit dva druhy právnických osob, a to veřejnou obchodní společnost a komanditní společnost. Charakteristickým rysem je osobní účast společníků na podnikání. Výhody a nevýhody těchto subjektů jsou proto do jisté míry podobné kladům a záporům podniku jednotlivce.

a) Veřejnou obchodní společnost (dále jen v.o.s.) je společnost, ve které alespoň dvě osoby podnikají pod společnou firmou a ručí za závazky společnosti společně a nerozdílně celým svým majetkem. Zisk se dělí mezi společníky rovným dílem. Pokud není ve spol. smlouvě uvedeno jinak, je k obchodnímu vedení oprávněn každý ze společníků.

Výhody v.o.s.:

- není zde povinnost společníků vložit do společnosti vklad
- není třeba zřizovat orgány společnosti, statutárním orgánem je každý ze společníků
- lepší podmínky pro získání kapitálu a překonání kvalifikační omezenosti
- zisk společnosti je zdaňován pouze jednou (u společníka FO - daní z příjmů FO)

Nevýhody v.o.s.:

- závislost na vzájemných vztazích mezi společníky
- neomezené ručení společníků za závazky společnosti (společné a nerozdílné)

b) Komanditní společnost (dále jen k.s.) zakládají alespoň dva společníci. Narozdíl od v.o.s., však tyto osoby nejsou v rovném postavení, neboť jeden nebo více společníků ručí za závazky společnosti do výše svého nesplaceného vkladu zapsaného v obchodním rejstříku (**komanditisté**) a jeden nebo více společníků celým svým majetkem (**komplementáři**). Minimální zákonný vklad komanditisty je 5 000 Kč. Zisk společnosti se rozděluje nejprve na část připadající komplementářům a část určenou komanditistům.

Výhody a nevýhody k.s.: zjednodušeně řečeno u komplementářů – viz společníci v.o.s.; u komanditistů – viz společníci s.r.o.

¹ tedy podnikání ve smyslu zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

² v tomto případě jde o podnikání upravené blíže zákonem č. 85/1996 Sb. o advokacii

³ zákon č. 513/1991 Sb. obchodní zákoník, v platném znění

➤ **Kapitálové společnosti:**

Obchodními společnostmi kapitálové povahy jsou v České republice společnost s ručením omezeným a akciová společnost. Základní charakteristikou těchto právnických osob je kapitálová (nikoliv osobní) účast společníků na podnikání společnosti.

a) Společnost s ručením omezeným (dále jen s.r.o.) je společností založenou nejméně jednou právnickou či fyzickou osobou. Minimální základní kapitál společnosti činí 200 000 Kč, přičemž nejmenší vklad jednoho společníka může být 20 000 Kč.

Orgány společnosti tvoří valná hromada (nejvyšší orgán) a jednatelé (statutární orgán). Ze zákona fakultativním kontrolním orgánem je dozorčí rada.

Výhody s.r.o.:

- omezené ručení společníků za závazky společnosti (společné a nerozdílné do výše souhrnu jejich nesplacených částí vkladů podle obchodního rejstříku)
- jednodušší založení a správa než u a.s.

Nevýhody s.r.o.:

- hlavní nevýhodou je dvojí zdanění příjmů (nejprve u společnosti jako o právnické osoby a poté u společníků)
- pokud nejsou vklady splaceny v plné výši, ručí společníci ve zbytku solidárně

b) Akciová společnost (dále jen a.s.) může být založena nejméně jednou právnickou osobou nebo více zakladateli. Její minimální základní kapitál činí u a.s. **bez veřejné nabídky akcií** 2 mil. Kč, u a.s. **s veřejnou nabídkou akcií** pak celých 20 mil. Kč. Základní kapitál je rozvržen na určitý počet akcií o určité jmenovité hodnotě.

Orgány společnosti tvoří valná hromada, představenstvo (statutární orgán) a dozorčí rada.

Výhody a.s.:

- akcionáři za závazky společnosti prakticky neručí. Špatné hospodaření společnosti se promítne do snížení reálné hodnoty jejich akcií a případného nevyplacení dividend
- většinou poměrně snadný převod vlastnických práv (liší se dle akcií)

Nevýhody a.s.:

- obtížnější a nákladnější založení a správa společnosti
- dvojí zdanění příjmů (nejprve u společnosti, poté dividend u akcionářů)

➤ **Družstva:**

Družstvo jako právnická osoba může být v ČR založeno nejméně pěti fyzickými nebo alespoň dvěma právnickými osobami. Družstvo, stejně jako obchodní společnosti, ručí za své závazky celým svým majetkem. Členové družstva však za závazky družstva neručí.

Orgány družstva tvoří představenstvo jako statutární orgán a kontrolní komise.

Obecně lze říci, že družstvo má některé rysy společné s osobními a některé s kapitálovými (akciovými) společnostmi.

-
- Evropská společnost (viz zák. č. 627/2004 Sb.)
 - Evropská družstevní společnost (viz zák. č. 307/2006 Sb.)

Úkoly

- a) Zamyslete se nad svým konkrétním případem – jakou společnost by podle Vás bylo vhodné založit, zvažte mj.:
- jakou budete mít oblast podnikání,
 - kolik bude společníků a jaké příp. další orgány,
 - zda a jaký min. kapitál budete potřebovat
 - jak náročné bude vlastní založení společnosti,
 - kolik předpokládáte zaměstnanců,
 - jaká bude Vaše odpovědnost coby společníka,
 - příp. jaká je v daném případě míra zdanění...
- b) Jaké kroky jsou potřeba pro založení takovéto společnosti? Co by podle Vás rozhodně měla obsahovat společenská smlouva?

Pozn.: Časování a rozvržení kroků bude věnována pozornost v rámci 9. týdne. Vlastnímu provedení potřebných úkonů až po zápis do obchodního rejstříku se pak bude po odborné stránce věnovat doc. Pokorná v 11. týdnu.

Prameny:

Ke zpracování můžete použít právní přepisy (zejména § 105 a násl. zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku), jejich komentovaná znění, učebnice obchodního práva či informace z internetových stránek (zejména www.justice.cz).